

Bognoter

Grus, nr. 27, »Det indre marked«, 1989, 88 s., kr. 60,00; *Hug*, nr. 54, Tema: »Det indre marked«, 1989, 88 s., kr. 78,00; Niels-Jørgen Nehring, *EF, det indre marked og sikkerhedspolitikken*, København: SNU, 1989, 50 s., kr. 42,00; John Storm Pedersen og Bent Greve, (red.), *Det indre marked. Udfordringer og muligheder*, København: Akademisk Forlag, 1989, 88 s., kr. 128,00.

Der bruges meget papir på at forsøge at beskrive og vurdere EF's planer om at realisere det indre marked fra begyndelsen af 1993. Det er ikke blot de økonomiske aspekter af et indre marked, der behandles; også de sociale, kulturelle, ideologiske og politiske, herunder de sikkerhedspolitiske, aspekter behandles. På den måde gives der forskellige bud på udviklingen i Vesteuropa i det nærmeste tiår.

Temanummeret af *Grus* behandler i to artikler erhvervsøkonomiske forhold og arbejdsmarkedsforhold. De to artikler, skrevet af henholdsvis Kim Møller og Jens Lind, har hypotesernes og overvejelsernes karakter, idet det er svært at pege på de konkrete konsekvenser for Danmarks vedkommende. Joachim Hirsch stiller spørgsmålet, om der er tale om »Et nyt kapitalistisk paradis« og er i hvert fald sikker på, at betingelserne for reformistisk politik vil ændres afgørende. I nummerets grundigste artikel belyser Frands Mortensen grænseoverskridende radio og tv. Denne artikel hænger kun delvist sammen med spørgsmålet om det indre marked«, og dette gælder endnu mere Jørgen Würtz Sørensen's artikel om »Danskerne og de fremmede i 80-erne«. Johannes Andersen afslutter med nogle overvejelser om det indre marked som »Politisk magi«.

Temanummeret af *Hug* er endnu bredere end *Grus* i sin behandling af det indre marked. Her lægges naturligt nok megen vægt på de politiske, ideologiske og kulturelle aspekter ved forberedelsen af og gennemførelsen af det indre marked. Det gælder Ebbe Kløvedal Reichs artikel med temaet »ulven er kommet!«, Niels I. Meyers artikel om en fællesnordisk strategi i forhold til en kommende EF-union, John Lamberts artikel om den grøn-røde opposition i EF, Vibeke Sperlings artikel om hendes helte i Europa (Willy Brandt og Jacques Delors) og Peter Madsens artikel om den danske tradition for samarbejde mellem arbejderbevægelse og intellektuelle og dens betydning for Europa. Den mest omfattende og samtidig informative og provokerende artikel er dog John Lamberts »Europa 1992«, der ud fra et bredt perspektiv er en kritisk gennemgang af planerne om det indre marked. Men artiklen er samtidig en påpejning af det langt vigtigere spørgsmål om demokrati og åbenhed i EF; i forhold hertil betegnes kampen om det indre marked som en »forpostfægtning«.

Det indre marked. Udfordringer og muligheder indeholder igen overraskende analyser og synspunkter, men giver solid information. Bidragene stammer fra en konference på RUC om »EF og det indre marked«, afholdt i slutningen af 1988; konferencens engelske bidrag udsendes samtidig i en særlig publikation. Artik-

Bognoter

Grus, nr. 27, »Det indre marked«, 1989, 88 s., kr. 60,00; *Hug*, nr. 54, Tema: »Det indre marked«, 1989, 88 s., kr. 78,00; Niels-Jørgen Nehring, *EF, det indre marked og sikkerhedspolitikken*, København: SNU, 1989, 50 s., kr. 42,00; John Storm Pedersen og Bent Greve, (red.), *Det indre marked. Udfordringer og muligheder*, København: Akademisk Forlag, 1989, 88 s., kr. 128,00.

Der bruges meget papir på at forsøge at beskrive og vurdere EF's planer om at realisere det indre marked fra begyndelsen af 1993. Det er ikke blot de økonomiske aspekter af et indre marked, der behandles; også de sociale, kulturelle, ideologiske og politiske, herunder de sikkerhedspolitiske, aspekter behandles. På den måde gives der forskellige bud på udviklingen i Vesteuropa i det nærmeste tiår.

Temanummeret af *Grus* behandler i to artikler erhvervsøkonomiske forhold og arbejdsmarkedsforhold. De to artikler, skrevet af henholdsvis Kim Møller og Jens Lind, har hypotesernes og overvejelsernes karakter, idet det er svært at pege på de konkrete konsekvenser for Danmarks vedkommende. Joachim Hirsch stiller spørgsmålet, om der er tale om »Et nyt kapitalistisk paradis« og er i hvert fald sikker på, at betingelserne for reformistisk politik vil ændres afgørende. I nummerets grundigste artikel belyser Frands Mortensen grænseoverskridende radio og tv. Denne artikel hænger kun delvist sammen med spørgsmålet om det indre marked«, og dette gælder endnu mere Jørgen Würtz Sørensens artikel om »Danskerne og de fremmede i 80-erne«. Johannes Andersen afslutter med nogle overvejelser om det indre marked som »Politisk magi«.

Temanummeret af *Hug* er endnu bredere end *Grus* i sin behandling af det indre marked. Her lægges naturligt nok megen vægt på de politiske, ideologiske og kulturelle aspekter ved forberedelsen af og gennemførelsen af det indre marked. Det gælder Ebbe Kløvedal Reichs artikel med temaet »ulven er kommet!«, Niels I. Meyers artikel om en fællesnordisk strategi i forhold til en kommende EF-union, John Lamberts artikel om den grøn-røde opposition i EF, Vibeke Sperlings artikel om hendes helte i Europa (Willy Brandt og Jacques Delors) og Peter Madsens artikel om den danske tradition for samarbejde mellem arbejderbevægelse og intellektuelle og dens betydning for Europa. Den mest omfattende og samtidig informative og provokerende artikel er dog John Lamberts »Europa 1992«, der ud fra et bredt perspektiv er en kritisk gennemgang af planerne om det indre marked. Men artiklen er samtidig en påpegning af det langt vigtigere spørgsmål om demokrati og åbenhed i EF; i forhold hertil betegnes kampen om det indre marked som en »forpostfægtning«.

Det indre marked. Udfordringer og muligheder indeholder igen overraskende analyser og synspunkter, men giver solid information. Bidragene stammer fra en konference på RUC om »EF og det indre marked«, afholdt i slutningen af 1988; konferencens engelske bidrag udsendes samtidig i en særlig publikation. Artik-

lerne behandler væsentlige sider af det indre marked og dets konsekvenser for Danmark: Dansk økonomi, finanssektoren, mindre virksomheder, KTAS, skatte- og afgiftssystemet, hvortil kommer to artikler om Norden henholdsvis det indre marked som en politisk integrationsinstitution. Artiklen om »KTAS og 1992...« repræsenterer en utraditionel synsvinkel, men er desværre meget kortfattet. Den mest provokerende artikel er derfor nok John Storm Pedersens om det indre marked som en politisk integrationsinstitution, der - hvad enten man er enig i alle vurderingerne eller ej - forsøger at sætte det indre marked ind i en mere overordnet politisk kontekst.

Niels-Jørgen Nehrings *EF, det indre marked og sikkerhedspolitikken* stiller spørgsmålet, om der i den europæiske integrationsproces er elementer, der vil medføre inddragelse af sikkerheds- og forsvarspolitik i samarbejdet. Svaret er nærmest benægtende, hvis der anlægges et kort tidsperspektiv. På længere sigt vil integrationen derimod »tendere mod at fortsætte »af sig selv«, blandt andet fordi de reelle barrierer mod sikkerhedspolitikens inddragelse i samarbejdet er eksterne og bundet til et labilt storpolitisk miljø. Nehring mener videre, at et sikkerhedspolitisk samarbejde vil udvikles på grundlag af Det europæiske Råd og EPS-samarbejdet, som giver bedre muligheder end samarbejdet i Den vesteuropæiske Union, WEU, for at etablere mere end et rent mellemstatsligt samarbejde.

Niels Chr. Sidenius
Institut for Statskundskab

Hans Keiding, Frederik Pitzner-Jørgensen, *Økonomisk teori i Sovjetunionen*, Esbjerg: Sydjysk Universitetsforlag, 1988, 103 s.

For nylig foreslog en sovjetisk økonom, at man skulle oprette frie produktionszoner i USSR. De skulle anvendes til at stimulere udlandets investeringer i landet og til at fremme eksporten. Forslaget viser den revolution, der er i gang i økonomisk tankegang i Sovjet i øjeblikket. Det er derfor en vanskelig opgave at beskrive den økonomiske teoris stude netop nu, og bogen er på mange måder allerede overhalet af udviklingen. Det er alligevel en meget nyttig lille bog Hans Keiding og Frederik Pitzner-Jørgensen har skrevet. I fem små afsnit gennemgås samfundsøkonomisk teori, økonomisk politik, planudfyldelse, investeringspolitik og international økonomi. Bogen demonstrerer det grundlag, den aktuelle økonomiske reformdiskussion foregår på, og giver derfor et fremragende udgangspunkt for at forstå den aktuelle offentlige debat om effektivisering. I et lille afsnit om prisfastsættelse demonstrerer forfatterne, hvorfor det er så vanskeligt at ændre på prispolitikken i Sovjet. De kalkulationsforskrifter, der i dag styrer prisfastsættelsen gennemsyrrer hele systemet og regulerer virksomhedernes adfærd. En total frigivelse af prisfastsættelsen er derfor utopi (hvad det i øvrigt også er i vestlig økonomi). Hvor langt man kan komme i retning af at afskaffe de forhandlede priser vil vise sig i de kommende år.